

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI KULTURY

I ŚRODKÓW PRZEKAZU

(NR 82)

z dnia 12 października 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 82)

12 października 2017 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Babineta (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki (druk nr 1873);
- pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie uczczenia 95. rocznicy powstania Związku Polaków w Niemczech (druk nr 1892).

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral, Eliza Kalita** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Katarzyna Abramowicz, Tomasz Czech** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Witam serdecznie wszystkich obecnych.

Dzisiejszy porządek posiedzenia Komisji obejmuje: punkt pierwszy – pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki (druk nr 1873) – uzasadnia poseł Grzegorz Furgo; punkt drugi – pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie uczczenia 95. rocznicy powstania Związku Polaków w Niemczech (druk nr 1892) – uzasadnia poseł Szymon Szynkowski vel Sęk.

Czy są uwagi do zaproponowanego porządku obrad? Nie słyszę, nie widzę. Stwierdzam, że porządek dzienny został przyjęty.

Przystępujemy do punktu pierwszego – pierwsze czytanie projektu uchwały z druku nr 1873, czyli projektu dotyczącego upamiętnienia Tadeusza Kościuszki. Proszę pana posła Grzegorza Furgo o uzasadnienie projektu uchwały. Proszę bardzo.

Poseł Grzegorz Furgo (PO):

Proszę państwa, to jest króciutki projekt uchwały. Nie wiem, czy nasze biuro już rozdało ten krótszy tekst niż poprzedni. Ponoć jest to już ustalone w klubach i jest jakaś wersja, żeby przyjąć to przez aklamację. Może odczytałbym projekt uchwały, który dotyczy 200. rocznicy śmierci generała Tadeusza Kościuszki.

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki oddaje hołd i wyraża uznanie dla jego dorobku politycznego oraz wojskowego. Generał wojsk polskich i amerykańskich zajmuje szczególne miejsce w panteonie narodowych bohaterów. W uznaniu za znakomite umiejętności dowódcze oraz męstwo został uhonorowany Orderem Virtuti Militari. Wyznawane przez niego ideały są ponadczasowe i do dziś stanowią wzór postaw patriotycznych i służby na rzecz państwa. Doceniając te wartości, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 22 czerwca 2016 r. ustanowił rok 2017 – Rokiem Tadeusza Kościuszki. Dla Polaków oraz innych narodowości generał Kościuszko jest symbolem wolności i odwagi”.

Koniec, taka jest treść. Bardzo bym prosił Komisję o przyjęcie tekstu uchwały. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Myślę, że najpierw zapytamy jeszcze Biuro Legislacyjne od strony formalnej, bo mieliśmy projekt, który wpłynął do Komisji, a teraz mamy uzgodniony – jak

rozumiem – w ramach prezydium Sejmu nowy, krótszy projekt. Jak formalnie mamy dokonać wymiany?

Legislator Tomasz Czech:

Formalnie w tej chwili odbywa się pierwsze czytanie druku nr 1873. Rozumiem, że pan poseł chciałby zgłosić poprawkę, polegającą na nadaniu brzmienia całemu projektowi. Po zakończeniu pierwszego czytania pan poseł oczywiście powinien zgłosić, państwo mogą to przyjąć, ewentualnie pozgłaszać jeszcze jakieś uwagi.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Dziękuję bardzo. Otwieram debatę ogólną o projekcie. Czy są pytania do pana posła?

Proszę bardzo, pani poseł Anita Czerwińska.

Poseł Anita Czerwińska (PiS):

Mam ogólne pytanie. Wydaje mi się trochę niestosowne, żebyśmy pod koniec roku ustanawiali jakby wstecz Rok...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chwileczkę, spokojnie. Padło pytanie. Czy jeszcze, pani poseł, tak?

Poseł Anita Czerwińska (PiS):

Jest napisane, że rok 2017, a on się już kończy, więc proponuję, by nie robiąc takiego afrontu Tadeuszowi Kościuszce, może ustalmy następny rok. Ustanawiając rok danego patrona, dajemy też możliwość organizowania różnych uroczystości i wydaje mi się, że pozbawiamy...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Pani poseł, rozumiem, że to jest uchwała, która nawiązuje do podjętej uchwały o Roku Tadeusza Kościuszki. To nie jest teraz uchwalanie Roku, tylko...

Poseł Anita Czerwińska (PiS):

Jest. W takim razie ja w ogóle nie rozumiem idei tej uchwały.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Dziękuję. Czy są jeszcze pytania w ogólnej debacie? Jeśli nie ma, to proszę bardzo o odpowiedź. Kto będzie odpowiadał? Pan poseł wnioskodawca.

Poseł Grzegorz Furgo (PO):

Pani poseł, chodzi o przypomnienie rocznicy. 15 października jest dokładnie 200-lecie śmierci Tadeusza Kościuszki. To jest wyłącznie uzupełnienie Roku Kościuszki, który jako Sejm przyjęliśmy na 2017 rok. Nic więcej.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pani poseł.

Poseł Anita Czerwińska (PiS):

Może należałoby to jakoś bardziej uwypuklić, bo szczerze mówiąc...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, ewentualnie w trakcie pracy możemy jeszcze wprowadzić jakąś poprawkę, jeżeli oczywiście będzie taka wola Komisji.

Proszę bardzo, pani przewodnicząca Anna Sobecka.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Szanowni państwo, ja podzielam wątpliwości mojej koleżanki. Rzeczywiście po raz pierwszy coś takiego ma miejsce. Jeżeli Tadeusz Kościuszko jest patronem roku 2017, to czemu przypominamy jeszcze o rocznicy? Przecież wiadomo, że ustanowienie tego Roku było w związku z rocznicą. Ja też mam wątpliwości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze są pytania w ramach ogólnej debaty? Proszę bardzo, pan poseł Bogusław Sonik.

Posel Bogusław Sonik (PO):

Można by wybrnąć z tego w taki sposób, żeby podsumować ten Rok i dopisać do tej uchwały najważniejsze wydarzenia, które miały miejsce i tyle. Jedyne wyjście.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, wrócimy do tego już w trakcie prac nad projektem. Dziękuję bardzo.
Jeszcze pan przewodniczący Krzysztof Mieszkowski.

Posel Krzysztof Mieszkowski (N):

Myszę, że wspomnianie czy przypomnienie osoby takiej jak Tadeusz Kościuszko to jest dla mnie coś oczywistego i nie widzę nic złego w tym, że po raz kolejny przypomnimy polskiemu społeczeństwu postać Kościuszki. W ogóle warto o Kościuszcze rozmawiać, bo to w końcu niejednoznaczna osoba, bardzo ciekawa, z jakąś niesamowitą biografią, by wspomnieć tylko to, że Tadeusz Kościuszko był uchodźcą. Mieszkał w Paryżu, w Dreźnie i w końcu dotarł do Ameryki. Reprezentuje to wszystko, co Polacy lubią, ale też ta biografia zawiera rzeczy, które w tej chwili są relegowane z aksjologii, którą reprezentuje PiS. W związku z tym uważam, że Kościuszko ze swoją potężną siłą i fantastycznym przykładem swojego życia może stanowić wzór dla wielu młodych ludzi i warto inwestować w tę osobę, w tę postać, w ten symbol.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem, że tu nie jest odtwarzana jakaś opozycja z udziałem też króla Jana Sobieskiego i teraz Tadeusza Kościuszki. Czy jeszcze jest jakieś pytanie?

Proszę bardzo, pani przewodnicząca Iwona Śledzińska-Katarasińska.

Posel Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Nie mam pytania, ale chciałam wzmocnić argumentację pana posła Furgo, czyli wnioskodawcy pierwotnego tej uchwały, jak i tego, co mówi pan przewodniczący Mieszkowski. Proszę państwa, podejmujemy tu mniej więcej codziennie różnego rodzaju uchwały w różne rocznice: 77., 72., 53. Przypominamy różne postaci.

Rzeczywiście generał Tadeusz Kościuszko zasługuje na to, żeby może od czasu do czasu chociaż wymienić to nazwisko, to, że jest Rok i jest wniosek pana posła Sonika, żeby jakoś podsumować. Jest nam bardzo trudno cokolwiek podsumować. W planie pracy Komisji proponowałam taki temat, żeby podsumować, co my robimy z tymi patronatami, ale ten wniosek nie zyskał uznania, więc tego nie robimy generalnie.

To, że robimy uchwałę w 200. rocznicę śmierci, to chyba nic złego, a że zarazem w tej uchwale przypominamy inicjatywę – posłom, paniom posłankom chciałam przypomnieć, że powstała tutaj na posiedzeniu tej Komisji w tej kadencji, bo być może to panie zmyliło – że ustanowiliśmy ten Rok, to chyba jeszcze lepiej. Pokazujemy, że Sejm jest konsekwentny w swoich działaniach przynajmniej w odniesieniu do niektórych postaci, więc dla mnie nie ma tu ani sprzeczności, ani nadmiaru, ani braku.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze raz pani przewodnicząca Anna Sobecka.

Posel Anna Sobecka (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Nie mam w ogóle żadnych wątpliwości co do generała Tadeusza Kościuszki. Nie trzeba nam tłumaczyć, kim był i że sobie zasłużył, bo że zasłużył, to mamy rok 2017 nazwany Rokiem Tadeusza Kościuszki. To jest jedna prawda. Natomiast to powielanie i przypomnienie... Proszę państwa, mamy wątpliwości tylko dlatego, że to staje się jakimś ewenementem. W Roku Tadeusza Kościuszki podejmujemy znów uchwałę przypominającą 200. rocznicę. Przecież na podstawie 200. rocznicy został patronem roku 2017 i dlatego mamy wątpliwości, więc proszę nam nie tłumaczyć, że on sobie zasłużył, że mamy jakąś inną aksjologię. Naprawdę, na litość boską, czy my naprawdę jesteśmy dziećmi? Może państwo przypisują nam takie wartości i takie zachowania, ale naprawdę na to sobie nie zasługujemy. My tylko nie rozumiemy, czemu po raz drugi zajmujemy się uchwałą z racji 200. rocznicy Tadeusza Kościuszki i tyle.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska, proszę bardzo.

Poseł Małgorzata Kidawa-Błońska (PO):

Nie zajmujemy się uchwałą o uczczeniu roku 2017 Rokiem Tadeusza Kościuszki, tylko przypominamy w dzień jego urodzin, że Sejm podjął taką ważną uchwałę, żeby właśnie przypomnieć. Niektóre panie posłanki nawet zapomniały, że przyjęliśmy taką uchwałę, bo to było wiele miesięcy temu, więc może to przypomnienie będzie miało znaczenie jeszcze dla wielu instytucji, żeby zrealizować chociaż odrobinę programów, do których się zobowiązały wobec realizowania misji, którą narzucił Sejm.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jeszcze dopytam panią marszałek. Rozumiem, że były jakieś uzgodnienia Prezydium Sejmu w sprawie tej uchwały, tak?

Poseł Małgorzata Kidawa-Błońska (PO):

Na ten temat rozmawialiśmy 2 tygodnie temu na Prezydium Sejmu i tutaj wszystkie kluby zgodnie zaakceptowały uchwałę w tej formie. Jest zmieniona w stosunku do tej, którą przedłożył klub. Tutaj wszystkie kluby nanosiły swoje poprawki i Prezydium Sejmu to akceptowało.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy jest pomysł, żeby ta uchwała była przyjęta i ewentualnie przez aklamację, tak?

Poseł Małgorzata Kidawa-Błońska (PO):

Tak, żeby wzmocnić.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem, dobrze. Dziękuję bardzo pani marszałek. Jeszcze pan przewodniczący Krzysztof Mieszkowski, pan poseł Bogusław Sonik i chyba będziemy zmierzać do końca przynajmniej tego etapu dyskusji, bo myślę, że mimo wszystko sprawa jest dość prosta.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (N):

Bardzo prosta. Bardzo króciutko odpowiadając pani posłance Sobeckiej, chciałem powiedzieć, że nigdy dość myślenia o Kościuszcze, czytania Mickiewicza czy czytania Gombrowicza, czytania Słowackiego czy Norwida. To jest jakaś rzecz absolutnie oczywista i po prostu powinniśmy być wdzięczni posłom, że przypominają nam tę postać, bo my szybko te rocznice odstawiamy w niepamięć i często tak bywa. Mam dużą wdzięczność dla państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Jeszcze Józefa Mackiewicza, Kazimierza Wierzyńskiego i wielu innych. Proszę bardzo, pan poseł Bogusław Sonik.

Poseł Bogusław Sonik (PO):

Tutaj rzeczywiście trzeba powiedzieć, że to jest dyskusja o formie i chodzi o to, żeby nie było nadmiernej inflacji, a nie dyskusja o treści. Żeby wybrnąć z tego, proponuję takie rozwiązanie. W tej chwili przeczytałem i sprawdziłem, że 200. rocznica śmierci to jest 15 października, więc to jest jakieś odniesienie po prostu do tej daty. Tę 200. rocznicę można wsadzić na koniec czy w środek, natomiast pretekstem byłaby konkretna data.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Z przebiegu dyskusji i z informacji od pani marszałek wnioskuję, że sprawa jest uzgodniona między klubami i na Prezydium Sejmu, natomiast Komisja ma pewne wątpliwości co do akcentów w uchwale. Oczywiście Komisja ma prawo do każdej opinii co do tego projektu uchwały, natomiast w razie pozytywnej opinii i podjęcia prac można dokonać drobnych korekt, które jakoś rozwieją państwa wątpliwości.

Kończymy dyskusję. Nie został zgłoszony wniosek o odrzuceniu projektu uchwały. Kończymy pierwsze czytanie i przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały. Rozumiem, że na początek jest chyba potrzebne zgłoszenie poprawki i wprowadzenie tego uzgodnionego krótkiego projektu uchwały w razie zgody Komisji.

Proszę bardzo, pan poseł Grzegorz Furgo.

Posel Grzegorz Furgo (PO):

Jeszcze raz przeczytać?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę zgłosić wniosek formalny.

Posel Grzegorz Furgo (PO):

Proszę państwa, zgłaszam formalny wniosek, formalną poprawkę w sprawie uchwały Sejmu RP w sprawie upamiętnienia 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Teraz Biuro Legislacyjne, bo jest pytanie. Do Komisji wpłynął projekt uchwały z druku nr 1873 zgłoszony przez klub parlamentarny, przez grupę posłów i teraz jest poprawka, aby pracować nie nad tym obszernym projektem, tylko nad drugim projektem, znacznie krótszym. Proszę tutaj Biuro Legislacyjne o odpowiedź.

Legislator Tomasz Czech:

Wszystko zależy od tego, panie przewodniczący, jak jest sformułowana poprawka. Jeżeli państwo dalej chcecie pracować nad tą poprawką, to należałoby nie nadawać brzmienia całej uchwale, tylko wykreślić dotychczasowe akapity i nadać brzmienie tylko tej części, którą państwo chcą wprowadzić. Następnie ewentualnie Komisja zdecyduje, czy chce dalej pracować, dodawać jakieś dodatkowe akapity, ewentualnie wracać do tej poprawki.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Gdybyśmy teraz przyjęli poprawkę w tej formie pana posła, to kończyłoby pracę nad projektem, tak?

Legislator Tomasz Czech:

Teoretycznie tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

A są wnioski posłów, uwagi do treści, tak?

Legislator Tomasz Czech:

Tutaj mogą być pewne wątpliwości. Jeżeli pan poseł chciałby nadać brzmienie całości uchwały już w tym momencie, to zakończyłoby pracę.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jak dokładnie należałoby procedować?

Legislator Tomasz Czech:

Jeżeli państwo chcecie dalej pracować, to po prostu nadać brzmienie nie całej uchwale, tylko zaproponować wykreślenie dotychczasowych akapitów i wprowadzić do projektu uchwały brzmienie, które zaproponował pan poseł. Następnie...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli należałoby po kolei głosować tytuł i wymieniać poszczególne akapity, tak?

Legislator Tomasz Czech:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ewentualnie rezygnować z akapitu.

Legislator Tomasz Czech:

Ewentualnie pan poseł mógłby zaproponować przy pierwszym akapicie, żeby wykreślić wszystkie akapity i wprowadzić do tekstu poprawkę polegającą na tej treści.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Czy pani poseł Joanna Lichočka jeszcze chciałaby zabrać głos? Bardzo proszę.

Posel Joanna Lichočka (PiS):

Chciałabym poprzeć głos pana z Biura Legislacyjnego i uważam, że taka krótka wersja po prostu jest nie do przyjęcia. Dlatego będę miała bardzo wiele uwag do tego tekstu. Tutaj nie ma ani słowa o tym, w jakich okolicznościach zaprezentował swoje zalety. Prze-

praszam bardzo, o czym to jest? O kosmicie z Marsa czy o Kościuszcze, który walczył z Rosją o Polskę?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rzeczywiście nie ma tu informacji, żadnego zdania o powstaniu narodowym, którego był naczelnikiem. Było już kilka uwag państwa posłów, że w tym projekcie brakuje kilku rzeczy. Z kolei dotychczasowy projekt był bardzo długi i szczegółowy, więc może trzeba spotkać się gdzieś w połowie drogi.

W takim razie myślę, że musimy procedować po kolei każdy akapit uchwały. Już przedyskutowaliśmy sprawy proceduralne i ogólne, teraz przejdźmy do konkretnych. Przejdźmy do szczegółowego rozpatrywania projektu uchwały. W trakcie prac możemy wprowadzić zamiast dużej małą, a do małej wprowadzić poprawki i uzupełnić. Zobaczymy w trakcie prac, będzie to trochę dłużej trwało.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

To ja mam uwagę do tytułu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Zacniemy od tytułu. Mam uwagę do tytułu, zresztą tak jak zawsze. Myślę, że i w tym przypadku tytuł powinien brzmieć: „w sprawie upamiętnienia Tadeusza Kościuszki w 200. rocznicę śmierci”, a nie upamiętnienia rocznicy śmierci czy śmierć. Tak zawsze postępujemy, więc myślę, że i w tym przypadku. Zgłaszam wniosek, żeby tytuł brzmiał: „w sprawie upamiętnienia Tadeusza Kościuszki w 200. rocznicę śmierci”.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Ja też w tej sprawie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichočka.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Nie wiem, czy to się mieści w standardach takich uchwał, ale zważywszy na to, że mamy już uchwałę upamiętniającą Tadeusza Kościuszkę, bo jest Rok Tadeusza Kościuszki, to możemy tę uchwałę potraktować stricte urodzinowo, czyli powiedzieć, że jest to uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z okazji urodzin, 200. urodzin Tadeusza Kościuszki. Śmierci, przepraszam, pomyliło mi się, oczywiście.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Właśnie chodzi o to, żebyśmy odeszli od śmierci.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Przepraszam, tak, to mój błąd – z okazji 200. rocznicy jego śmierci, czyli zrobić ją wyłącznie nie przyczynkarską dokładnie do tej daty, wyłącznie tak i to podkreślić w tytule.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

To już wyjdzie z treści uchwały, natomiast powtarzam, że tytuł powinien brzmieć: upamiętnienie Tadeusza Kościuszki, a nie śmierci Tadeusza Kościuszki. Myślę, że to jest dość zasadnicza różnica. Czy jest sprzeciw wobec tego, żeby tytuł uchwały brzmiał: „w sprawie upamiętnienia Tadeusza Kościuszki w 200. rocznicę śmierci”? Nie ma. Rozumiem, że przyjmujemy tę poprawkę.

Przechodzimy do pierwszego akapitu. Rozumiem, że z konieczności pracujemy jednak nad tym dłuższym projektem. Proszę o uwagi do pierwszego akapitu projektu uchwały.

Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, w pierwszym akapicie mam następujące uwagi, które wynikają głównie z uwag językoznawców, a mianowicie, aby przed wyrazem „amerykańskich” dodać „armii” i zmienić na „amerykańskiej”, czyli brzmiałoby to: „wojsk polskich i armii amerykańskiej”, oraz aby dodać „z” przed „1794 r.”, a na końcu wyrazy „wolność naszą i waszą” pisać bez cudzysłowu małymi literami, ponieważ nie jest to dosłowny cytat.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę jeszcze powtórzyć – „oraz przywódcy insurekcji...”

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Może odczytam pierwszy akapit: „15 października 2017 r. obchodzimy 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki – generała wojsk polskich i armii amerykańskiej, uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych oraz przywódcy insurekcji z 1794 r., niestrudzonego bojownika o wolność naszą i waszą”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli tu literka „w” przed „1794”, tak?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

„z 1794 r.”

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak jak w uwagach Biura Legislacyjnego, które otrzymaliśmy.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak jest, dokładnie to jest.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Czy są inne uwagi? Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichočka.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Po pierwsze, mam swoją stałą prośbę, żebyśmy nie stosowali się do niedawnych zasad ortografii, tzn. pisali „Powstanie”, „Insurekcja” wielką literą. Insurekcja to jest nazwa własna tego wydarzenia, walki o wolność Polski wtedy i bardzo bym prosiła, żebyśmy to napisali wielką literą, tak jak np. pisaliśmy Powstanie Styczeńowe czy Powstanie Kościuszkowskie.

Drugą rzeczą jest dla mnie kolejność. Mówimy tutaj, że Kościuszek był uczestnikiem wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych oraz przywódcą Insurekcji. Wiem, że pewnie taka kolejność historyczna jest prawidłowa, natomiast zastanawiam się, czy chcemy świętować Tadeusza Kościuszkę przede wszystkim dlatego, że walczył o wolność Stanów Zjednoczonych i zastanawiam się, czy nie odwrócić kolejności wbrew kolejności historycznej. W związku z tym zaproponowałabym: „przywódcy Insurekcji z 1794 r., niestrudzonego bojownika o wolność i uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych”. Wtedy nie mamy tego sformułowania kończącego „o wolność naszą i waszą” – przepraszam – wyświechtanego cytatu, niezręcznie tutaj brzmiącego. Myślę, że tak przebudowany akapit jest bardziej adekwatny.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jeśli chodzi o tę kolejność, że najpierw insurekcja, a później wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych, to chociaż byłyby to niechronologicznie, to parę słów wcześniej też mamy „generała wojsk polskich” i dopiero później „armii amerykańskiej”, czyli wbrew pozorom, to co zgłosiła pani poseł, jest konsekwentne. Chociaż będzie to niechronologiczne, to ta poprawka będzie konsekwentna, kompatybilna z wcześniejszym sformułowaniem, bo najpierw mamy „generała wojsk polskich” i potem „armii amerykańskiej”, więc byłyby to nawet kompatybilne.

Natomiast co do tego „bojownika o wolność”, to jest to podsumowanie działalności w Polsce i w Stanach Zjednoczonych czy w Ameryce Północnej, więc chyba jednak powinno być na końcu, a nie jako rozdzielające.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Dobrze, to może ja ostatecznie zaproponuję kształt tego akapitu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

„15 października 2017 r. obchodzimy 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki – generała wojsk polskich, przywódcy Insurekcji z 1794 r., niestrudzonego bojownika o wolność i uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Wtedy nie mamy „generała armii amerykańskiej”.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Nie mamy.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chodzi mi o to, że mogłoby być „generała wojsk polskich i armii amerykańskiej, przywódcy Insurekcji z 1794 r. oraz uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych, niestrudzonego bojownika o wolność”. To, czy „naszą i waszą”, to do rozważenia, ale wtedy byłoby to jakoś ułożone konsekwentnie. Czy poprawki Biura Legislacyjnego i poprawki pani poseł moglibyśmy potraktować łącznie? Byłoby dobrze, żeby ktoś pisał.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Pani poseł, dlatego że jest autorką większości...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Większej części tej poprawki. Gdyby pani poseł zapisywała, to byłoby dobrze. Jeżeli nie ma innych głosów, to po ewentualnym wprowadzeniu poprawki do pierwszego akapitu brzmiałby on tak: „15 października 2017 r. obchodzimy 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki – generała wojsk polskich i armii amerykańskiej, przywódcy Insurekcji z 1794 r. oraz uczestnika wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych, niestrudzonego bojownika o wolność”. Tu jeszcze pytanie: „wolność” czy „wolność naszą i waszą”? „Wolność”.

Czy są jeszcze inne propozycje do pierwszego akapitu? Jeśli nie ma, to kto jest za przyjęciem poprawki...

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Przepraszam bardzo, w tej poprawce jest „Insurekcja” wielką literą.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

„Insurekcja” wielką literą, ale bez słowa „kościuszkowska”, tak? Bez. „Insurekcja” od wielkiej litery – myślę, że to jest zasadne. Dziękuję bardzo.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (13) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (1) Dziękuję. Poprawka została przyjęta.

Teraz przechodzimy do drugiego akapitu, który jest bardzo obszerny. Jakie są propozycje w tym przypadku? Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Do tego akapitu mamy kilka uwag typowo językowych, polegających np. na rezygnacji z przecinków między wyrazami „wojskowego” i „wskutek” oraz „przez zaborców” i „nie”. Następnie mamy uwagę do sformułowania „kolonii amerykańskich”. Wydaje się, że to były kolonie angielskie w Ameryce i przedstawiamy pod dyskusję ewentualną uwagę, żeby „kolonie amerykańskie” zastąpić sformułowaniem „kolonii angielskich w Ameryce”.

Następnie mamy uwagę językoznawcy – początek kolejnego zdania brzmiałby następująco: „Dzięki wykonaniu według jego pomysłu znakomitych prac fortyfikacyjnych, które przyczyniły się do amerykańskiego zwycięstwa w bitwie pod Saratogą, został awansowany do rangi generała Armii Kontynentalnej”.

Kolejne uwagi dotyczą dodania litery „z” przed „1792 r.” oraz zamiany wyrazu „dowodząc” na „dowodzeniem”, czyli: „Wślawił się w wojnie polsko-litewsko-rosyjskiej z 1792 r. dowodzeniem w bitwie pod Zieleńcami, za co został odznaczony Orderem Virtuti Militari”.

Proponujemy również postawienie przecinka po wyrazach „Nie zawiódł” w kolejnym zdaniu, a następnie połączenie dwóch zdań zastępując kropkę po wyrazie „Rzeczypospolitej” myślnikiem i dalej będzie: „opracował plan powstania, który zrealizował w 1794 r.”.

Kolejna uwaga jest trochę poważniejsza, dotyczy tytułu Kościuszki. Tutaj użyto tytułu „Wodzem Naczelnym”, natomiast wydaje się, że Kościuszko nie był Wodzem Naczelnym, był Naczelnikiem, ewentualnie Naczelnikiem powstania. W uchwale rocznicowej w zeszłym roku użyto tytułu Najwyższym Naczelnikiem Siły Zbrojnej Narodowej. Tutaj należałoby się zastanowić, czy użycie tytułu „Wodzem Naczelnym” jest prawidłowe.

Kolejna uwaga dotyczy zapisu cytatu: „na niczyi prywatny ucisk nie użyje” – bez kursywy.

Następna uwaga dotyczy drobnej zmiany wyrazów: „nadzieję na zrzućenie więzów poddaństwa” – „dający chłopom nadzieję na zrzućenie więzów poddaństwa” zamiast „nadzieję zrzućenia więzów poddaństwa”. Dalej, dodanie przecinka po wyrazach „Jego imię” przed wyrazem „upadła”.

Następnie drobne zmiany w tym zdaniu, polegające na zapisie: „jednak z powodu przygniatającej przewagi wroga, Tadeusz Kościuszko 10 października 1794 r. został pojmany przez zaborcę rosyjskiego”. Dalej: „Będąc w niewoli, przedłożył dobro rodaków ponad swoje ambicje” – wyraz „rodaków” małą literą. Kolejne zdanie: „Złożył carowi obietnicę, że nigdy nie powróci do Ojczyzny, co wybawiło z więzień 20 000 Polaków”. Następnie: „Zmarł 15 października 1817 r. w szwajcarskiej Solurze”, ponieważ Solura jest rodzaju żeńskiego. To są wszystkie uwagi do tego akapitu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Co do tych spraw poddanych pod dyskusję myślę, że kwestia Naczelnika jest oczywista. Faktycznie, słowo „Naczelnik” powinno się pojawić, bo to kojarzy się z Tadeuszem Kościuszką. Nie przypadkiem później też Józef Piłsudski został Naczelnikiem. Myślę, że te kolonie też. Co prawda osłabi to nasz sojusz ze Zjednoczonym Królestwem, ale wzmocni ze Stanami Zjednoczonymi, jednak rzeczywiście kolonie były angielskie.

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichočka i potem pan poseł Szymon Giżyński.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Na razie mam jedną negatywną uwagę, tzn. nie mam konstruktywnego rozwiązania. W pierwszym zdaniu jest napisane, że „w zgodnej opinii historyków uznawany za twórcę pierwszego ruchu narodowowyzwoleńczego”. Wprawdzie nie jestem historykiem, ale pozwolę sobie nie zgodzić się z tą opinią, że był to pierwszy ruch narodowowyzwoleńczy. Wcześniej mieliśmy konfederację barską, która była pierwszym powstaniem przeciwko imperium rosyjskiemu i jak najbardziej narodowowyzwoleńczym. Dlatego uważam, że to zdanie jest fałszywe.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że to cenna uwaga. Po pierwsze, konfederacja barska była wcześniej, po drugie, sformułowanie „narodowowyzwoleńczy” też nie jest najszcześniejsze. Jeśli już, to „ruchu narodowego” nie w tym kontekście, o którym można by myśleć, albo „ruchu niepodległościowego”. Faktycznie, konfederacja barska była wcześniej, więc jest to po prostu zdanie nieprawdziwe.

Proszę bardzo, pan poseł Szymon Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Dziękuję uprzejmie. Też zwróciłem uwagę na to nieszczęsne pierwsze zdanie w tym akapicie. Wiadomo, była wcześniej konfederacja barska, dzikowska, natomiast samo sformułowanie „narodowowyzwoleńczy” ewokuje skojarzenia czasami zupełnie przedziwne i nie chcę rozwijać tego tematu.

Mam tutaj taką propozycję: „Tadeusz Kościuszko jest w zgodnej opinii historyków uznawany za twórcę pierwszego powstania przeciw zaborcom”, bo przecież wtedy były już zabory i to było powstanie, a nie regularna wojna w takim sensie jak wojna, w której uczestniczył w bitwie pod Zieleńcami. „Przeciw zaborcom” – to jest wyjście z tej sytuacji, bo przecież to jest prawdziwe historycznie. Zabory już były, pierwszy i drugi.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Na pewno to jest próba wyjścia z tej sytuacji i faktycznie konfederacja barska była przed pierwszym rozbiorem, więc jest to pójście w dobrym kierunku. Czy idealne, to jeszcze nie wiem, ale dobre.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Dla niewprawionych historycznie będzie mylną informacją.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Ale wszyscy jesteśmy wprawieni historycznie, trzeba to założyć.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

My tak, ale nie robimy tego tylko dla siebie, panie pośle.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Mówię to w imieniu narodu...

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Wiem, ale...

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

...że naród jest wprawiony historycznie i trzeba mu zaufać.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Wiem, ale sformułowanie, że było to pierwsze powstanie przeciwko zaborcom, może spowodować myślenie, że konfederacja barska nie była takim powstaniem przeciwko państwom, przeciwko Rosji, która była naszym zaborcą. Po prostu broniłabym konfederacji barskiej jako tego pierwszego powstania narodowego. O to mi chodzi, wicie przecież państwo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Mam taką ogólną konstatację, bo...

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Wcześniej była też dzikowska konfederacja.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, ale konfederację dzikowską może już zostawmy na inną uchwałę, na inną okazję. Ogólna konstatacja – ponieważ zdecydowaliśmy – takie były głosy państwa posłów – że nie pracujemy na tej krótkiej uchwale, tylko na tej długiej, to teraz rodzi to konsekwencje, że musimy nad tym pracować dłużej i zastanawiać się nad poszczególnymi zdaniami i trzeba tutaj znaleźć jakieś rozwiązanie. Ja się jeszcze zastanawiam nad tym, czy w ogóle jest potrzebne to sformułowanie „jest w zgodnej opinii historyków”, bo to tak, jakbyśmy jednak mieli cień wątpliwości, jak to było z tym Tadeuszem Kościuszką i jeszcze się podpieramy tą zgodną opinią historyków. Chyba lepiej stwierdzić, że tak było i żaden z historyków nie będzie za bardzo protestował. Jednak jakieś zdanie musi tu być na początek. Może tak: „Tadeusz Kościuszko był przywódcą” i jakoś określić insurekcję kościuszkowską, bo to jest ta informacja o Tadeuszu Kościuszcze, przez którą jest najbardziej identyfikowany. Tylko jak to ująć?

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichočka.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

W takim razie może zrobimy sobie rzeczywiście trochę mniej kłopotu. Głośno myślę, podaję to pod dyskusję – zaproponowałabym usunięcie tego akapitu, całego i zastąpienie go częścią skróconej uchwały, która by się zaczynała od drugiego akapitu tego skróconego tekstu, ale nie od słów: „Generał wojsk polskich i amerykańskich” tylko od słów: „Tadeusz Kościuszko zajmuje szczególne miejsce w panteonie narodowych bohaterów” i potem poszłoby dalej do końca. Ponieważ mamy troszeczkę zmieniony pierwszy akapit w tej pierwszej uchwale, to może uda się to połączyć tak, żeby powstała taka krótka uchwała jako kompromis.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myszę, że to jest pójście w dobrym kierunku, zwłaszcza że w przeciwieństwie do tamtego krótkiego projektu w poprzedniej wersji tutaj już jest mowa jednak o insurekcji, której tam brakowało, czyli teraz można to jakoś połączyć.

Proszę bardzo, pan poseł Grzegorz Furgo.

Poseł Grzegorz Furgo (PO):

To jest bardzo dobra propozycja.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Pytanie do Biura Legislacyjnego: Jeśli teraz przyjęlibyśmy taką poprawkę, że drugi akapit z projektu wcześniejszego zastępujemy drugim akapitem nowego projektu – mówiąc w uproszczeniu – to kończymy prace nad tym akapitem, czy jeszcze można wprowadzać do niego poprawki?

Legislator Tomasz Czech:

Oczywiście możecie państwo dalej pracować. W tej chwili jest decyzja, czy zastępujecie drugi, trzeci i czwarty akapit, czy tylko drugi akapit.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Pozwólm się zastanowić.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, ale na razie chodzi mi nie o to, czy kończymy na drugim akapicie, tylko o to, czy jeśli teraz przegłosujemy, że zastępujemy drugi akapit z jednego projektu drugim akapitem z drugiego, to tym samym kończymy pracę nad tym drugim akapitem, czy też można jeszcze wprowadzać do niego jakieś poprawki, jeżeli posłowie będą mieli uwagi co do szczegółowej treści.

Legislator Tomasz Czech:

Możecie państwo po prostu przyjąć, że skreślacie drugi akapit z projektu, wprowadzacie poprawkę, którą zaproponuje pan poseł, oczywiście z jakimiś drobnymi uwagami i można zakończyć pracę nad tym akapitem albo nawet dodać jeszcze jakieś zdanie. Możecie państwo coś jeszcze dodać w trzecim akapicie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jak teraz wymienimy akapity, to nie kończy to...

Legislator Tomasz Czech:

Nie kończy to prac.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Proszę bardzo, pani przewodnicząca Anna Sobecka.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Ponieważ wejdzie akapit z tej krótkiej uchwały, to bym jednak upierała się przy tym, aby został „generał wojsk polskich i amerykańskich”, dlatego...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ale to jest w pierwszym akapicie po zmianie, jest wprowadzone. Tak jest.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Właśnie chciałam powiedzieć, że nie byle kto zostaje generałem, dostaje stopień generała. Przeciętny człowiek, np. sam Tadeusz Kościuszko nic by nie znaczył bez tego stopnia.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Może ja jeszcze raz powiem, jakby wyglądała moja propozycja poprawki.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, proszę bardzo.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Proponuję, żeby z tej naszej uchwały po zaakceptowaniu pierwszego akapitu, gdzie jest o generale wojsk amerykańskich, tego zmienionego z moją poprawką...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

I o insurekcji.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Do insurekcji – wykreślić cały drugi akapit, czyli od słów „Tadeusz Kościuszko” do słów „w szwajcarskiej Solurze” i zamiast tego zaproponować tekst: „Tadeusz Kościuszko zajmuje szczególne miejsce w panteonie narodowych bohaterów. W uznaniu za znakomite umiejętności dowódcze oraz męstwo został uhonorowany Orderem Virtuti Militari. Wyznawane przez niego ideały są ponadczasowe i do dziś stanowią wzór postaw patriotycznych i służby na rzecz państwa. Doceniając te wartości, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 22 czerwca 2016 r. ustanowił rok 2017 Rokiem Tadeusza Kościuszki. Dla Polaków oraz innych narodowości generał Kościuszko jest symbolem wolności i odwagi”. To jest moja propozycja, ażeby tak wyglądał drugi akapit.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Dziękuję bardzo. Jeszcze Biuro Legislacyjne, proszę bardzo.

Legislator Tomasz Czech:

Drobne uwagi, pani poseł, do tej poprawki. Jeżeli można by było, to „uchwałą z dnia 22 czerwca” i w ostatnim zdaniu: „Dla Polaków oraz innych narodowości generał Tadeusz Kościuszko jest symbolem wolności”.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Oczywiście, tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Oczywiście uwzględniamy te uwagi Biura Legislacyjnego i z tymi uwagami: Kto jest za poprawką zgłoszoną przez panią poseł Joannę Lichočką? (11) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0) Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Teraz kwestia decyzji: Co dalej? Rozumiem, że trzeci akapit został już ujęty. Tak, jest, tylko że jego treść częściowo jest już uwzględniona w przyjętej poprawce, w zdaniu, że „dla Polaków oraz innych narodowości”. Rozumiem, że trzeci akapit możemy wykreślić, tak?

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Niekoniecznie, ponieważ jest to ilustracja ostatniego zdania z drugiego akapitu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Kontynuacja po ostatnim zdaniu, tylko...

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Uważam, że można się pochwalić tymi wyróżnieniami dla Kościuszki, przypomnieć je.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Ponieważ w poprzednim zdaniu w środku zdania było sformułowanie „generał Tadeusz Kościuszko”, to w tym trzecim akapicie na pewno musielibyśmy – jeżeli ma pozostać – dokonać jakiejś zmiany na początku.

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

„Naczelnik Insurekcji” albo „Naczelnik Polskiej Insurekcji był i wciąż jest uznawany za bohatera narodowego Stanów Zjednoczonych”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

I potem ciąg dalszy bez zmiany, tak?

Poseł Joanna Lichočka (PiS):

Tak, ale nie upieram się.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Można powiedzieć, że wtedy to jest taka uchwała skierowana na cały świat, bo część opisowa jest krótka, a jest pokreślenie wątków międzynarodowych. Czy są jakieś inne uwagi do trzeciego akapitu? Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Mamy uwagi dotyczące pierwotnego tekstu odnośnie do szyku: „na której terytorium przyszedł na świat”. Jest tam drobny błąd w wyrazie „obywatelstwo”. Kolejna uwaga jest trochę poważniejsza. Wydaje się, że nie ma czegoś takiego jak „Rzeczypospolita polsko-litewska”, więc jeżeli już, to zmienimy szyk i napiszmy „polsko-litewskiej Rzeczypospolitej” jako nazwę opisową albo „Rzeczypospolitej Obojga Narodów”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że „Rzeczypospolitej Obojga Narodów”. To jest prawidłowe sformułowanie. Poprawka mogłaby polegać na tym, że byłyby uwzględnione uwagi Biura Legislacyjnego plus to, o czym mówiła pani poseł Joanna Lichocka, czyli inne rozpoczęcie tego zdania.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Mam tutaj jeszcze jeden problem, jeśli mogę.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Szczerze mówiąc, zastanawiam się, czy jednak nie wyrzucić tego trzeciego akapitu, zakończyć tak, jak kończy się drugi akapit i wtedy już nie będziemy mieli takich kłopotów. Tu jest takie sformułowanie, że jest uznawany za bohatera narodowego Stanów Zjednoczonych, za bohatera Białorusi, „na terytorium której przyszedł na świat”. Rzeczywiście to są obecne terytoria Białorusi, ale wtedy, kiedy Tadeusz Kościuszko tam się rodził, to były tereny I Rzeczypospolitej. Zastanawiam się, czy to jest zreżne sformułowanie. Może rzeczywiście po prostu zakończyć tę uchwałę na drugim akapicie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy zakończyć na drugim, to jeszcze rozważymy, bo mamy jeszcze akapit czwarty i ewentualnie pierwszy z tamtego, ale na razie decydujemy o tym trzecim akapicie. Po przemyśleniu pojawia się wniosek, żeby jednak zrezygnować z trzeciego akapitu, dlatego że w już przyjętym drugim akapicie mamy to, że „dla Polaków oraz innych narodowości”. Jest to, tak?

Rozumiem, że jest wniosek pani poseł o wykreślenie trzeciego akapitu. Kto jest za tym wnioskiem? (11) Dziękuję bardzo. Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0) Wniosek został przyjęty jednogłośnie.

Pozostaje nam akapit czwarty dotychczasowego projektu. Gdyby był pierwszy akapit z nowego projektu, to byłoby powtórzenie, ale utrzymaliśmy pierwszy akapit ze starego projektu. Nie wiem, czy nie byłoby lepiej, gdyby było: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci pamięć Naczelnika Tadeusza Kościuszki” niż np. „generała Kościuszki”. Tak, wielką literą. Insurekcja jest w pierwszym akapicie, dobrze. W takim razie proponuję, aby czwarty akapit pozostał i by brzmiał: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci pamięć Naczelnika Tadeusza Kościuszki i wyraża najwyższe uznanie dla jego ideałów, poświęcenia oraz dorobku politycznego i wojskowego”. Jeszcze uwaga?

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

„...poświęcenia dla Polski”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, chociaż tutaj już jest „Polskiej”, ale...

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Bo Sejm.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, wiem.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Dobrze – „poświęcenia dla ojczyzny”?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Właśnie.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

OK.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, czyli ostatecznie byłby wniosek o przyjęcie czwartego akapitu w brzmieniu: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci pamięć Naczelnika Tadeusza Kościuszki i wyraża najwyższe uznanie dla jego ideałów, poświęcenia dla ojczyzny oraz dorobku politycznego i wojskowego”. Kto jest za przyjęciem takiego wniosku? (11) Dziękuję bardzo. Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0) Wniosek został przyjęty jednogłośnie.

Kto jest za przyjęciem w całości projektu proponowanej uchwały? (11) Dziękuję bardzo. Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0) Projekt został pozytywnie zaopiniowany jednogłośnie.

Pozostaje nam wybrać sprawozdawcę. Ponieważ wnioskodawcą była grupa posłów, którą reprezentuje pan poseł Grzegorz Furgo, to czy pan poseł Grzegorz Furgo zgadza się być sprawozdawcą?

Posel Grzegorz Furgo (PO):

Tak jest, zgadzam się.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy jest zgoda, aby pan poseł Grzegorz Furgo był sprawozdawcą? Dziękuję bardzo.

Dziękujemy bardzo za wyteżoną pracę Komisji, a szczególnie pani poseł Joannie Lichockiej nad tym projektem i dbanie także o pamięć konfederacji barskiej.

Kończymy punkt pierwszy i przechodzimy do punktu drugiego. Przystępujemy do pierwszego czytania projektu uchwały z druku nr 1892. Proszę pana posła Szymona Szyrkowskiego vel Sęk o uzasadnienie projektu uchwały. Proszę bardzo, panie pośle.

Posel Szymon Szyrkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Dziękuję, panie przewodniczący. Uczczenie 95. rocznicy powstania Związku Polaków w Niemczech uchwałą Sejmu uważam za zasadne z kilku powodów. Nie chcę tutaj czytać treści uchwały, bo to nie miałyby sensu. Państwo możecie się z nią zapoznać. Powiem więc tylko, jakie to powody.

Po pierwsze, jest to najstarsza polska organizacja skupiająca naszych rodaków zamieszkujących RFN. Po drugie, jest to organizacja, która od momentu powstania stała na straży ochrony interesów polskiej mniejszości narodowej oraz polskiego dziedzictwa kulturalnego i historycznego. Jest to organizacja, której losy są dramatyczne. W latach 30. w trakcie nasilających się represji niemieckich stawała jednoznacznie w obronie Polaków mieszkających w Niemczech. Po wybuchu II wojny światowej została zdelegalizowana, majątek związku został skonfiskowany, a wielu działaczy związku, który wówczas liczył 45 tys. osób, poświęciło życie właśnie w związku z tym, że byli działaczami tej organizacji.

Po wojnie związek działał w okolicznościach bardzo trudnych, ponieważ PRL nie wspierała działalności związku, ale przetrwał i dzisiaj zajmuje się przede wszystkim zabiegami o zapewnienie Polakom pomocy ze strony niemieckich władz federalnych i lokalnych, adekwatnej, takiej jaka jest udzielana mniejszości niemieckiej w Polsce. Przypomnę, że cały czas nie mamy z tym do czynienia, tzn. ten bilans z punktu widzenia Polaków mieszkających w Niemczech jest bilansem niekorzystnym. Cały czas mniejszość niemiecka może liczyć w Polsce na status i na właściwe wsparcie, natomiast zabiegi związku i walka o to, aby Polacy też mogli liczyć na takie wsparcie, cały czas jeszcze trwa.

Istotnym powodem, dla którego warto przypomnieć tę rocznicę, jest postulat, który związek wysuwa w zasadzie od 1945 r., tzn. postulat przywrócenia Polakom statusu

mniejszości narodowej, który został bezprawnie odebrany w 1940 r. Sądzę, że warto, żeby przy tej okazji Sejm wsparł związek w tej kwestii, ponieważ status mniejszości nie jest żadną łaską, tylko czymś, co Polakom było należne przed wojną i co Polakom powinno być przywrócone.

Podsumowując, uważam, że z wyżej wymienionych powodów historycznych, a także bieżącej sytuacji tego, jak Polacy funkcjonują w Niemczech, jest zasadne, aby Sejm przypominał tę rocznicę, zawierając jednocześnie postulaty wspierające związek w jego działaniach.

Na koniec tylko powiem, że poprawki językowe czy stylistyczne Biura Legislacyjnego w pełni akceptuję. Nie mam tutaj żadnych zastrzeżeń. Chciałem natomiast zgłosić jedną autopoprawkę, jeśli państwo pozwolicie. Na pewnym etapie skracania tego tekstu po tym, jak już go zaproponowałem, wydaje mi się, że została usunięta jedna istotna rzecz. Zwracam uwagę na ostatni akapit na pierwszej stronie. Jest tu napisane: „II wojna światowa w dramatyczny sposób przerwała działalność Związku”. Proponuję, aby jednak jednoznacznie zapisać, że: „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej w dramatyczny sposób przerwało działalność Związku”. II światowa nie odbywała się w żadnej próżni historycznej, tylko trzeba o tych sprawach jasno mówić. Zatem ta autopoprawka, tak? Ostatni akapit: „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej” i dalej tak samo, jak tu jest: „w dramatyczny sposób przerwało działalność Związku”.

Przepraszam, umknęła mi jeszcze jedna rzecz, która jest wspomniana w tej uchwale i która jest istotna, tzn. Pięć Prawd Polaka. Ja celowo w zaproponowanym projekcie uchwały zawarłem te prawdy Polaka przyjęte na Kongresie Polaków w Berlinie w marcu 1938 r., ponieważ uważam, że warto zwrócić uwagę na aktualność tych postulatów również dzisiaj. Przypomnę te prawdy: 1. Jesteśmy Polakami. 2. Wiara Ojców naszych jest wiarą naszych dzieci. 3. Polak Polakowi bratem. 4. Co dzień Polak Narodowi służy. 5. Polska Matką naszą – nie wolno mówić o Matce źle.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

To są prawdy z Rodła.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak jest. To jest pięć prawd z Rodła. Rodło przed wojną to jest to samo co Związek, tak? W 1932 r. związek przyjął – to także jest zawarte w uchwale – znak Rodła za swój symbol. To tyle, dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo panu posłowi za przedstawienie projektu uchwały i w ogóle za podjęcie tej ważnej sprawy. Otwieram debatę ogólną o projekcie. Czy są pytania do pana posła? Proszę bardzo. Nie ma pytań i nie ma też – rozumiem – wniosku o odrzucenie projektu. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania i przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały.

Czy są uwagi do tytułu uchwały? Proszę bardzo. Jeśli nie ma uwag i nie ma też uwag Biura Legislacyjnego, to czy jest sprzeciw wobec przyjęcia proponowanego tytułu uchwały? Nie ma sprzeciwu. Tytuł uchwały został przyjęty.

Przechodzimy do pierwszego akapitu. Czy są uwagi do pierwszego akapitu projektu uchwały? Jeśli nie ma uwag, to czy jest sprzeciw wobec przyjęcia pierwszego akapitu? Nie ma, pierwszy akapit został przyjęty.

Czy są uwagi do drugiego akapitu projektu uchwały? Jest tutaj uwaga Biura Legislacyjnego, proszę bardzo.

Legislator Tomasz Czech:

Tu są dwie drobne uwagi. Na samym początku proponujemy rozpocząć: „Od momentu jego założenia w 1922 roku” oraz po wyrazach „oświatowe i gospodarcze” dodać przecinek. To są drobne rzeczy, takie językowe, doprecyzowujące.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Już wcześniej pan poseł deklarował poparcie dla poprawek, uwag Biura Legislacyjnego. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia drugiego akapitu wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego? Nie ma. Drugi akapit został przyjęty.

Czy są uwagi do trzeciego akapitu projektu uchwały? Są tutaj dość obszerne uwagi, proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Może odczytam w całości ten akapit, ponieważ jest tutaj dosyć dużo uwag. Proponujemy, żeby to brzmiało: „Po 10 latach swego istnienia Związek przyjął za swój znak Rodło – symbol łączności Polaków z narodem, przedstawiający biały kontur Wisły z zaznaczonym Krakowem na czerwonym tle”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tutaj jest poparcie pana posła. Czy są jakieś inne uwagi do trzeciego akapitu? Nie ma. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia trzeciego akapitu wraz z proponowanymi poprawkami? Nie ma. Trzeci akapit został przyjęty.

Przechodzimy do akapitu czwartego projektu uchwały. Proszę o uwagi Biura Legislacyjnego, proszę bardzo.

Legislator Tomasz Czech:

To są różnego rodzaju uwagi. Po pierwsze – językowe. Na samym początku proponujemy, żeby to brzmiało: „Lata 30. XX wieku to okres nasilających się represji niemieckich wobec mieszkających w tym kraju Polaków”. W drugim zdaniu proponujemy, żeby było: „To także czas, w którym jako podstawy ideowej działalności Związku przyjęto pięć prawd Polaka”. Istnieją liczne informacje na temat tego, w jaki sposób należy nazywać kwestie, które zostały podniesione na tym kongresie, więc językoznawcy zaproponowali, żeby napisać „pięć prawd” z małej litery. W oficjalnym zaproszeniu na ten kongres w punkcie, w którym miało nastąpić przyjęcie tych prawd, było to opisane jako ogłoszenie prawd Polaków. Później pojawiały się nazwy: „prawdy Polaków”, „pięć prawd Polaków”, „pięć prawd Polaka”. Wydaje mi się, że nazwa „pięć prawd Polaka” będzie najbardziej neutralna i jakby nienawiązująca do oficjalnego dokumentu, który – wydaje nam się – chyba nawet nie powstał oficjalnie. Dlatego tu jest zaproponowane, żeby to było od małej litery.

Później „uchwalonych podczas kongresu” od małej litery, ponieważ tutaj nie nawiązujemy do tego kongresu. Oficjalna jego nazwa to „Pierwszy Kongres Polaków w Niemczech”. Dalej tak, jak jest tutaj zaproponowane. Kolejne uwagi będą do kolejnego akapitu.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze uwagi? Mam jeszcze pytanie: Słowo „kongresu” powinno być od małej litery?

Legislator Tomasz Czech:

Tak, dlatego że oficjalna nazwa kongresu to Pierwszy Kongres Polaków w Niemczech, a tutaj opisujemy jako formę zgromadzenia Polaków. Dlatego jest tu zaproponowana mała litera.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy w takim razie nie byłoby ważne, żeby było zaznaczone, że chodzi o Pierwszy Kongres Polaków? Może dać nazwę własną i wielką literą? Może jeszcze pan poseł wypowiedziałby się w tej sprawie?

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Faktycznie, być może warto jest podkreślenia tego, że był to Pierwszy Kongres Polaków i wtedy zgodnie z nazwą własną byłby „Kongres” wielką literą, tak?

Legislator Tomasz Czech:

Ewentualnie po prostu „Kongres Polaków w Niemczech” – tak jak jest nazwa tego kongresu, bez określenia, że to był pierwszy.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jeśli byłoby „Kongres Polaków w Niemczech”, to wtedy wielkimi literami?

Legislator Tomasz Czech:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Wydaje mi się, że byłoby to bardziej dokładne określenie tego wydarzenia.

Poseł Szymon Szykowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Mam wrażenie, że „Kongres Polaków w Niemczech” to opis nie tylko spotkania, lecz także czegoś bardziej instytucjonalnego, co funkcjonuje na stałe. Tak jest także dzisiaj, że mówi się o pewnej grupie ludzi: Kongres Polaków w Niemczech, którzy się spotykają nie tylko na samym posiedzeniu kongresu. Może lepiej jednak tutaj jasno wskazać, że to się odnosi do Pierwszego Kongresu Polaków w Berlinie w marcu 1938 r., że chodzi o to wydarzenie, kiedy przyjęto te prawdy Polaka.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, bo to był pierwszy konkretny, pierwszy kongres, który podjął ważne decyzje. Mamy tu jeszcze chyba dalej idącą poprawkę, może nie poprawkę, ale kwestię pod rozważę, więc może zaczniemy od tego.

Pani przewodnicząca Anna Sobecka, a potem wrócimy do tego szczegółowego problemu.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, nie wiem, ale takie mam odczucie, że akurat ten akapit poczynawszy od „Lata 30.” a skończywszy na tym piątym punkcie prawd Rodła, powinniśmy wykreślić, dlatego że to jakby opisowo pokazuje, co tam się działo, a my podejmujemy uchwałę i ta uchwała powinna być dość konkretna w swoich stwierdzeniach. W latach 30. było tak, że ten Związek Polaków rzeczywiście miał swoje przeżycia, ale czy to się powinno znaleźć w uchwale? Mam wątpliwości, dlatego jeśli państwo pozwolicie, to zaproponuję wykreślenie tego. Nie wiem, czy pan by się zgodził.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jeszcze zgłasza się pan poseł Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Mam całkowicie przeciwne zdanie w stosunku do tego, co powiedziała tutaj pani poseł Sobecka. Uważam, że całość tej uchwały można traktować jako znakomity i bardzo cenny pretekst, żeby zacytować właśnie te pięć zdań. To są zdania tak aktualne, tak ważne i tak atakujące różne nieprzyjemne obecnie Polsce konteksty, środowiska i sytuacje, że to jest znakomite, że znajduje się właśnie w tej uchwale, że w ogóle znajduje się w polskim Sejmie i będzie miało rangę państwowego narodowego dokumentu. To jest dla mnie najważniejsza część tej uchwały. Dla tej części, dla tych pięciu sformułowań warto było tę uchwałę wymyślić. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Ja oczywiście dawałam to pod rozważę, ale rzeczywiście chodzi tutaj również o te represje niemieckie, tyle tylko że te pięć punktów – jeszcze raz powtarzam – to są prawdy Rodła, a nie mniejszości. Oni przejęli to oczywiście.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

To nie ma żadnego znaczenia. To jest kontekst dzisiaj bardzo ważny.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

To prawda, tak. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Rzeczywiście gdyby nie było tego akapitu, to zniknąłby ważny element sytuacji Polaków w Niemczech, czyli nasilające się represje niemieckie wobec Polaków w latach 30. Proszę jeszcze pana posła wnioskodawcę, żeby odniósł się do tego fragmentu dyskusji.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Zachęcam do tego, żebyśmy utrzymali ten akapit, jeżeli mogę o to prosić, ponieważ sądzę, że słusznie odczytał intencje pan poseł Giżyński. Są one takie, aby przypomnieć to, co wówczas zawarto, a jest aktualne również dzisiaj. To ma pewien wymiar nie tylko historyczny, ale także pewnych prawd, które wpisały się w losy narodu polskiego, akurat wtedy mieszkającego w Niemczech, ale myślę, że dzisiaj aktualnego dla wszystkich Polaków.

Poseł Anna Sobecka (PiS):

Zgadzam się. Pan jest autorem i pan decyduje. Oczywiście przekonał mnie pan.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo pani przewodniczącej. W takim razie czy byłaby zgoda, abyśmy rozpatrzyli ten akapit z poprawkami Biura Legislacyjnego oraz ze sformułowaniem: „podczas Pierwszego Kongresu Polaków”, tak?

Legislator Tomasz Czech:

Ale „w Niemczech” czy „w Berlinie”? To jest różnica.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Właśnie tutaj pytanie do wnioskodawcy. Rozumiem, że byłaby nazwa własna Pierwszego Kongresu Polaków i jak byłaby zapisana?

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Chyba „Pierwszego Kongresu Polaków w Berlinie”, nie wiem. Czy „pierwszego” cyfrą rzymską?

Legislator Tomasz Czech:

„I Kongresu Polaków w Niemczech”. Generalnie „Kongres Polaków w Niemczech”, ale często właśnie m.in. chyba PWN posługuje się cyfrą rzymską – I Kongres Polaków w Niemczech. Oczywiście później jest opisane, że to nastąpiło w Berlinie, ale jest to przedstawiane w ten sposób.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

To może „I Kongres Polaków w Niemczech”. Myślę, że to nie powinno budzić wątpliwości i zastrzeżeń.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli „uchwalonych podczas I Kongresu Polaków w Niemczech w marcu 1938 roku”. Byłaby jedyńska rzymska, a „Kongresu” wielką literą, tak?

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak rozumiem intencje Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia czwartego akapitu wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego i z poprawką „I Kongresu Polaków w Niemczech”? Nie ma sprzeciwu. Czwarty akapit został przyjęty. Rozumiem, że do tego akapitu oczywiście należy też tych pięć prawd, tak? Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Tak, to jest chyba ten sam akapit. Proponujemy tylko językową poprawkę: „Brzmia one następująco” i dwukropek, a po każdym z tych punktów należałoby postawić kropkę. To jest drobna rzecz, ale wydaje nam się, że to precyzuje.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, to jest przyjęte w wersji z poprawkami Biura Legislacyjnego.

Czy są uwagi do szóstego akapitu? Tu Biuro Legislacyjne ma poprawkę.

Legislator Tomasz Czech:

Wiem, że pan poseł ma poprawkę do kolejnego akapitu. W tej chwili nie ma takiego uprawnienia, żeby zgłosić autopoprawkę. Rozumiem, że zgłosi poprawkę do pierwszej części. My mamy poprawkę do drugiego zdania, gdzie proponujemy dodać myślnik przed

„skonfiskowany”, przecinek po „rozstrzelano”. W ostatnim zdaniu proponujemy, żeby końcówka brzmiała: „co mieli najcenniejszego, nawet życie”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, w porządku. Jeszcze autopoprawka pana posła, żeby ten akapit rozpoczynał się od sformułowania: „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej w dramatyczny sposób” i tu konsekwentnie musiałyby być „przerwało”, a nie „przerwała”, tak? „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej w dramatyczny sposób przerwało działalność Związku”. Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Chciałam tylko zauważyć, że w akapicie pierwszym posługujemy się nazwą „Republiki Federalnej Niemiec”, a w tym akapicie proponujemy „Niemcy”. Czy pozostajemy przy określeniach właściwych dla danego czasu, czy po prostu ogólnie uznajemy, że to były Niemcy, czy może III Rzesza?

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chodzi o to, czy „Niemcy” czy „III Rzesza” w tym przypadku?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tak, w pierwszym akapicie piszemy pełną nazwę państwa „Republika Federalna Niemiec”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem, tak. To jest pytanie do pana posła wnioskodawcy: Czy zdanie powinno rozpoczynać się od sformułowania „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej”, czy „Rozpoczęcie przez III Rzeszę II wojny światowej”?

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Taka jest też intencja tej mojej autopoprawki – dzisiaj ta kwestia jest przedmiotem relatywizacji w dyskusji publicznej za pośrednictwem różnych sformułowań, które faktycznie mają pewne oparcie historyczne. Oczywiście można powiedzieć: III Rzesza i to jest historycznie uzasadnione, ale często jest narzędziem do tego, żeby relatywizować historię. Dlatego jestem przywiązany do tego, żeby tutaj było sformułowanie „Rozpoczęcie przez Niemcy”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem, że w tym brzmieniu ten fragment projektu uchwały będzie bardziej zrozumiałe współcześnie. Tak rozumiem i unikniemy tego, że będą koło siebie rzymskie cyfry: III potem II. Jest propozycja, żeby przyjąć piąty akapit wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego oraz ze zmianą w pierwszym zdaniu, które brzmiałoby: „Rozpoczęcie przez Niemcy II wojny światowej w dramatyczny sposób przerwało działalność Związku”. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia piątego akapitu wraz z tymi poprawkami? Nie ma. Piąty akapit został przyjęty.

Przechodzimy do akapitu szóstego. Proszę o przedstawienie poprawek, uwag Biura Legislacyjnego.

Legislator Tomasz Czech:

Proponujemy, żeby ten akapit brzmiał: „Po wojnie Związek kontynuował swoją propolską działalność w trudnych okolicznościach, nie mając wsparcia władz – i tu rozwinąć skrót – Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia szóstego akapitu wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego? Nie ma. Szósty akapit został przyjęty.

Przechodzimy do akapitu siódmego. Proszę o uwagi Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Tutaj też są poprawki językowe. Po wyrazach „federalnych i lokalnych” proponujemy skreślić przecinek i później byłoby: „adekwatnej do pomocy udzielanej mniejszości niemieckiej w Polsce”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia siódmego akapitu wraz z poprawkami...

Proszę bardzo, pan poseł Krzysztof Czabański. Rozumiem, że uwagi do siódmego akapitu.

Poseł Krzysztof Czabański (PiS):

Tutaj mamy dwa razy „pomocy”, przynajmniej w tekście, który mam przed sobą, więc musimy coś z tym zrobić.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Słusznie, tylko co? Proszę zaproponować. Czy w którymś miejscu może być „wsparcia” – „do zapewnienia Polakom pomocy”, a potem „adekwatnej do wsparcia udzielanego”?

Poseł Krzysztof Czabański (PiS):

Panie przewodniczący, jeśli można, to ja bym zaproponował, żebyśmy połączyli „władz federalnych i lokalnych”, tak jak jest w tej propozycji, ale już później „adekwatnej”... do wsparcia... tak, słusznie. Przepraszam, bo to dwa rodzaje pomocy. To jest dobra propozycja.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Zdanie brzmiałoby: „Dziś, w czasie gdy Polskę i Niemcy łączy przyjazne sąsiedztwo, działania Związku zmierzają do zapewnienia Polakom pomocy ze strony niemieckich władz federalnych i lokalnych adekwatnej do wsparcia udzielanego mniejszości niemieckiej w Polsce”. Proszę, jeszcze Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Zastanawiamy się, czy ta „pomoc” się nie łączy jakby pomoc do pomocy. Wskazujemy: pomoc adekwatna do pomocy.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czy nie upierać się przy słowie „pomocy”?

Legislator Tomasz Czech:

Przynajmniej tak się nam wydaje.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że to nie jest jakaś kwestia ściśle prawna, więc myślę, że uwaga pana posła Krzysztofa Czabańskiego była zasadna. Proszę bardzo.

Poseł Krzysztof Czabański (PiS):

To jest kwestia językowa. Biuro Legislacyjne nieraz nam przedstawia uwagi językoznawców i w tym wypadku na pewno dostałoby taką uwagę, gdyby spytało językoznawców.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze, dziękuję, z wyjątkiem jednego językoznawcy oczywiście.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Poza tym „wsparcie niemieckiej mniejszości w Polsce” ma swój smak.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobrze. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia siódmego akapitu wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego oraz poprawką polegającą na wprowadzeniu sformułowania „wsparcia udzielanego”? Nie ma sprzeciwu. Siódmy akapit został przyjęty.

Proszę bardzo, uwagi Biura Legislacyjnego do ósmego akapitu projektu uchwały.

Legislator Tomasz Czech:

Proponujemy rozwinąć skrót na „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wspiera te działania, jak również popiera wysuwany od lat postulat” itd. Na końcu „w 1940 roku”, ponieważ cała uchwała posługuje się sformułowaniem nie „r.” tylko „roku”, więc tutaj też proponujemy, żeby było jednolicie w całej uchwale.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Zastanawiam się jeszcze, bo choć w domyśle wiadomo, o co chodzi, ale daję to pod rozwagę pana posła. Czy nie powinno być: „od lat postulat przywrócenia Polakom w Niemczech statusu mniejszości narodowej odebranego bezprawnie w 1940 roku”? Czy jest to na tyle oczywiste, że nie trzeba tego uściślać?

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

W tej chwili sam się zastanawiam.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chodzi nie tyle o to odniesienie historyczne i odniesienie do całej treści projektu uchwały, bo z kontekstu to wynika jako oczywiste, ale jeżeli mamy zdanie samo w sobie, wyrwane z kontekstu, że Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wspiera te działania i popiera wysuwany postulat, to może należałoby doprecyzować.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Dobrze, zgoda, tak. Jeżeli jest takie państwa odczucie, to ja się zgadzam.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Nie, na razie to było tylko moje odczucie. Nie wiem, czy trafne, ale poddałem pod rozwagę. Jeśli nie ma tu innych uwag ani uwag Biura Legislacyjnego, to w takim razie proponowałbym takie zapytanie: Czy jest zgoda na przyjęcie ósmego akapitu wraz z poprawkami Biura Legislacyjnego oraz z uściśleniem polegającym na uzupełnieniu tego zdania, po którym fragment będzie brzmiał: „od lat postulat przywrócenia Polakom w Niemczech statusu mniejszości narodowej”?

Proszę bardzo, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Chciałam tylko zapytać, bo skoro w pierwszym akapicie już się posługujemy sformułowaniem „Republika Federalna Niemiec”, to tutaj konsekwentnie także moglibyśmy użyć tę nazwę – zamiast „w Niemczech” to „w Republice Federalnej Niemiec”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Myślę, że tak, żeby precyzyjnie było wiadomo, że odnosimy się tutaj do współczesności, czyli „od lat postulat przywrócenia Polakom w Republice Federalnej Niemiec statusu mniejszości narodowej”. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia ósmego akapitu wraz z tymi poprawkami? Nie ma. Dziękuję, akapit został przyjęty.

Ostatni, dziewiąty akapit. Proszę o uwagi Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Proponujemy wstawić przecinek po wyrazach „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej”, następnie może zamiast „w 95. rocznicę” to „pragnąc uczcić”, tak jak jest w tytule: „w sprawie uczczenia”. Może ten podsumowujący akapit powinien nawiązywać też do tytułu, więc brzmiałoby to: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, pragnąc uczcić 95. rocznicę powstania Związku Polaków w Niemczech – tutaj też przecinek – wyraża szacunek” itd.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Myślę, że to słuszne uwagi. Czy są jakieś inne uwagi do tego akapitu? Nie ma. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia dziewiątego akapitu w proponowanym brzmieniu wraz z poprawkami Biura? Nie ma, akapit został przyjęty. Czy jest sprzeciw...

Proszę bardzo, pan poseł Szymon Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Może trochę spóźniona refleksja o parę sekund, ale mam tutaj pewną wątpliwość jeszcze tak nie do końca wyartykułowaną: „wyraża szacunek dla wszystkich jego działaczy, którzy przyczynili się do zachowania polskości na ziemiach należących do naszego zachodniego sąsiada”. Okoliczności, kiedy ziemie polskie należały do zachodniego sąsiada, nie mogą być traktowane opisowo, neutralnie, prawda? Dlatego że to były także ziemie zaborcze, zabrane. Potem mówiliśmy całkiem słusznie ziemie odzyskane, więc tutaj nie może być, że tak sobie należały do naszego zachodniego sąsiada. Trzeba to jednoznacz-

nie zmienić. Myślę, że wszyscy powinniśmy się nad tym zastanowić, bo jeszcze nie mam tutaj gotowej recepty, ale protestuję przeciwko pozostawieniu takiego sformułowania.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo ewentualnie państwa posłów o pomoc w tej kwestii.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, tutaj pan poseł Czabański wskazuje, że można po prostu wykreślić fragment: „na ziemiach należących do naszego zachodniego sąsiada” i postawić kropkę po „przyczynili się do zachowania polskości”.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Może tak. Najprostsze rozwiązania czasem są najlepsze, najbardziej zrozumiałe. Jeżeli nie ma innych pomysłów... Oczywiście wracamy do dziewiątego akapitu. Jest propozycja skrócenia tego akapitu, tego zdania.

Pytanie do Biura Legislacyjnego: Czy możemy powtórzyć procedurę, czy potraktować to jako nowy wniosek?

Legislator Tomasz Czech:

To zależy od państwa. Rozumiem, że państwo chcą wrócić do tego akapitu i nadać mu jakieś inne brzmienie. Jeżeli nie będzie sprzeciwu, to można tak...

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem. Jeżeli jest zgoda członków Komisji, to byłoby zapytanie: Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia dziewiątego akapitu z poprawkami Biura Legislacyjnego oraz z poprawką, która powodowałaby, że koniec tego zdania, akapitu brzmiałby: „wyraża szacunek dla wszystkich jego działaczy, którzy przyczynili się do zachowania polskości”? Nie ma sprzeciwu. Rozumiem, że dziewiąty akapit został przyjęty.

Czy jest sprzeciw wobec pozytywnej opinii wobec przyjęcia projektu uchwały w całości?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Mam drobne pytanie.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Proszę bardzo, pani poseł Joanna Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Przyznaję się, że przegapiłam, gdy przyjmowaliśmy piąty akapit. Mam tylko pytanie dotyczące przecinka: Czy to zostało? W drugim zdaniu tego akapitu jest: „Część działaczy, rozstrzelano a ponad tysiąc uwięziono”. Powinno być: „Część działaczy rozstrzelano, a ponad tysiąc uwięziono”.

Legislator Tomasz Czech:

Oczywiście po „rozstrzelano”, tak.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

OK, tylko o to mi chodziło.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Oczywiście to przyjmujemy. Dziękuję bardzo za zwrócenie uwagi, za czujność. Dobra nawet spóźniona czujność w dobrej sprawie. Dziękuję.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia całości projektu uchwały? Nie ma, czyli przyjmujemy projekt uchwały.

Tak jak mówiłem, myślę, że to bardzo ważna sprawa, żeby pamiętać o Polakach, tak o Polakach na Wschodzie, jak i o Polakach czy Polonii w innych częściach świata. Dziękujemy bardzo panu posłowi za podniesienie tej sprawy.

Poseł Szymon Szynkowski vel Sęk (PiS) – spoza składu Komisji:

To ja dziękuję panu przewodniczącemu i szanownym członkom Komisji.

Przewodniczący poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękujemy bardzo.

Pozostaje nam wybrać sprawozdawcę. Czy pan poseł Jacek Świat zgadza się być sprawozdawcą? Tak. Czy jest zgoda, żeby pan poseł Jacek Świat był sprawozdawcą? Nie ma sprzeciwu, jest zgoda.

Na tym kończymy procedowanie tego projektu. Zamykam posiedzenie. Informuję jeszcze, że protokół z posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w sekretariacie Komisji. Wszystkim państwu dziękuję za wytrwałość i za zgodną pracę nad tym projektem. Dziękuję bardzo.